

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ & ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΝΤΑΞΗΣ του Γιώργου Τασίκα

Αγαπητοί γονείς, συχνά ακούμε και διαβάζουμε για τις μαθησιακές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και οι μαθήτριες και ψάχνουμε διεξόδους, φοβούμενοι πολλές φορές να μιλήσουμε ανοιχτά για θέματα που μας απασχολούν και έχουμε παρατηρήσει στις συμπεριφορές των παιδιών μας.

Τι είναι όμως οι μαθησιακές δυσκολίες;

Οι μαθησιακές δυσκολίες είναι διαταραχή η οποία προϋπάρχει, εμφανίζεται αρκετές φορές από το νηπιαγωγείο, αλλά εξάγουμε πιο ασφαλή συμπεράσματα προς το τέλος της Α΄ ή Β΄ τάξης του δημοτικού, καθώς το σχολικό περιβάλλον λειτουργεί σαν χώρος μέσα στον οποίο εκφράζονται οι δυσκολίες των παιδιών και χαρακτηρίζεται από διαταραχές, στη χρήση της γλώσσας, όπως προφορική, γραπτή και στους μαθηματικούς υπολογισμούς.

Τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, διαθέτουν μέση ή υψηλή νοημοσύνη και αρκετές φορές συναισθηματική σταθερότητα, παρουσιάζοντας όμως δυσκολίες στο αντιληπτικό και εκφραστικό επίπεδο, γεγονός που επηρεάζει το επίπεδο της μάθησης. Τα παιδιά τα οποία εμφανίζουν ακουστικές αναπηρίες, νοητική υστέρηση, συναισθηματικές διαταραχές ή ζουν σε μειονεκτικό περιβάλλον, δεν χαρακτηρίζονται ως παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, (αποτελούν ειδική κατηγορία) **παρά το γεγονός ότι εμφανίζουν μαθησιακά προβλήματα**.

Συμπτώματα μαθησιακών δυσκολιών

Τα άτομα με μαθησιακές δυσκολίες εμφανίζουν μια σειρά από συμπτώματα τα οποία συνοδεύουν το παιδί σε όλη την πορεία της ζωής του και δεν εξαφανίζονται με το πέρασμα του χρόνου. Τα πιο συχνά είναι:

- Δυσκολία στην αντίληψη δεξιάς και αριστερής πλευράς, τόσο στον εαυτό του, όσο και στους άλλους.
- Υπερκινητικότητα, δε μπορεί να συγκεντρωθεί σε κάτι για πολλή ώρα.
- Έλλειψη προσοχής, δε θυμάται ακριβώς κάτι που του έχουμε πει, ξεχνάει εύκολα.
- Δυσκολία στην αλληλουχία γεγονότων και στον προσανατολισμό.
- Αντιστροφή γραμμάτων και τοποθέτηση σε λάθος θέση.
- Δυσκολία στην ανάγνωση.
- Καθυστερημένη γλωσσική ανάπτυξη.
- Δυσκολία αντίληψης χρονικών εννοιών.
- Δυσκολία στην επεξεργασία πληροφοριών.
- Μειωμένη οπτική αντίληψη, η οποία δυσχεραίνει την αντίληψη και διάκριση μορφών, συμβόλων και σχημάτων.
- Δυσκολίες στην αντίληψη, την προσοχή, την κωδικοποίηση και τη συγκράτηση των πληροφοριακών ερεθισμάτων.

Συχνότερα είδη των μαθησιακών δυσκολιών είναι:

ΔΥΣΛΕΞΙΑ

Η δυσλεξία αναφέρεται ως δυσκολία στην επεξεργασία του γραπτού λόγου με αποτέλεσμα να υπάρχει δυσκολία στην ανάγνωση και στην εκμάθηση της ορθογραφίας των λέξεων. Σε αντίθεση με άλλες διαταραχές, η δυσλεξία είναι πολύ πιθανό να είναι κληρονομική.

Χρειάζεται ιδιαίτερο τρόπο διδασκαλίας, αλλά τα άτομα αυτά είναι πολύ χαρισματικά και μπορεί να έχουν ανεπτυγμένες άλλες δεξιότητες, επομένως τα παιδιά με δυσλεξία:

- Δυσκολεύονται στην ανάγνωση, η οποία είναι συλλαβιστή.
- Προσθέτουν φωνήματα συλλαβές ή λέξεις κατά την ανάγνωση.
- Συγχέουν γράμματα ή λέξεις, όταν μοιάζουν ακουστικά ή οπτικά μεταξύ τους (α→ο, β→Δ, μόνος→νόμος κ.λ.π.).
- Χάνουν τη σειρά καθώς διαβάζουν.
- Αδυνατούν να κατανοήσουν και να αφηγηθούν αυτό που διαβάζουν.
- Εμφανίζουν «καθρεφτική ανάγνωση» (φως/σωφ, Αχ, χα).
- Κάνουν πολλά ορθογραφικά λάθη.
- Παραλείπουν, αντιμεταθέτουν και αντικαθιστούν γράμματα, λέξεις, συλλαβές.
- Το γραπτό τους έχει πολλές μουντζούρες.
- Γίνεται ακατάλληλη χρήση των σημείων στίξης.
- Αντικαθιστούν λέξεις με άλλες συγγενικής σημασίας.
- Παραλείπουν κεφαλαία γράμματα ή κάνουν εναλλαγή με τα πεζά.
- Δυσκολεύονται να κάνουν αριθμητικές πράξεις.
- Δυσκολεύονται στην εκμάθηση της προπαίδειας.
- Αδυνατούν να επιλύσουν προβλήματα. Δυσκολεύονται στο χωροχρόνο

ΔΥΣΑΡΙΘΜΗΣΙΑ

Είναι δυσκολία στην εκμάθηση μαθηματικών εννοιών και δεξιοτήτων.

Η δυσαριθμησία μπορεί να είναι:

Αναπτυξιακή-εξελικτική, όταν εμφανίζεται στο αρχικό στάδιο εκμάθησης μαθηματικών εννοιών του παιδιού.

Επίκτητη, όπου το άτομο έχει έρθει για κάποιο διάστημα σε επαφή με τις μαθηματικές έννοιες, αλλά με το πέρασμα του χρόνου χάνει αυτή τη δεξιότητα, ενώ τα παιδιά με δυσαριθμησία εμφανίζουν:

- ✓ Δυσκολία στην τέλεση μαθηματικών πράξεων και στην αντίληψη ποσοτικών εννοιών και μεγεθών.
- ✓ Σύγχυση των εννοιών δεξιά και αριστερά.
- ✓ Δυσκολία στην επιλογή των σωστών πράξεων για την σωστή επίλυση των προβλημάτων.
- ✓ Εμμονή στο μέτρημα με δάχτυλα.
- ✓ Μνήμη μικρής διάρκειας.

ΔΥΣΓΡΑΦΙΑ

Είναι διαταραχή η οποία χαρακτηρίζεται από δυσκολίες στη γραφή. Τα παιδιά με αυτή τη διαταραχή σχηματίζουν γράμματα με λάθος μέγεθος ή κατεύθυνση, ενώ οι λέξεις τους έχουν σχεδόν πάντα ορθογραφικά λάθη.

Τα παιδιά με δυσγραφία:

- Δεν τοποθετούν τα γράμματα επάνω στη γραμμή.
- Τα γράμματα τους είναι δυσανάγνωστα, καθώς ασκούν μεγάλη πίεση στο μολύβι.
- Το γράψιμο τους είναι πολύ αργό.
- Δεν αφήνουν κενά ανάμεσα στις λέξεις με αποτέλεσμα να μην έχουν νόημα αυτά που γράφουν.
- Αλλάζουν συχνά το μέγεθος των γραμμάτων και παραλείπουν σημεία στίξης.

ΔΥΣΑΝΑΓΝΩΣΙΑ

Στη διαταραχή αυτή μεγάλο ρόλο παίζει η επεξεργασία ανάμεσα σε αυτό που διαβάζουμε και σε αυτό που γράφουμε.

Συνήθως οφείλεται σε ανικανότητα του εγκεφάλου να επεξεργαστεί τα οπτικά ερεθίσματα ενός κειμένου. Υπάρχει όμως και η πιθανότητα να οφείλεται σε κάποια φωνολογική διαταραχή του παιδιού, όπου αδυνατεί να αποκωδικοποιήσει τους ήχους. Πολύ σημαντική στο στάδιο αυτό είναι η παρέμβαση του λογοθεραπευτή. Τα παιδιά με δυσαναγνωσία εμφανίζουν λάθη κατά την ανάγνωση εφόσον παραλείπουν η αντικαθιστούν λέξεις και δυσκολεύονται στην αποκωδικοποίηση.

ΔΥΣΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Είναι διαταραχή της ορθογραφίας και των κανόνων που τη διέπουν η οποία συχνά συνοδεύει τη δυσλεξία αλλά μπορεί να υπάρχει κ μόνη της. Αφορά τη δυσκολία της γραφής στο επίπεδο λέξης, πρότασης και σύνταξης παραγράφου.

Τα παιδιά με δυσορθογραφία:

- Προσθέτουν η παραλείπουν γράμματα.
- Αντιστρέφουν φωνήεντα, σύμφωνα, ή και ολόκληρη τη λέξη.
- Κάνουν ορθογραφικά λάθη και στη θεματική και στην καταληκτική ορθογραφία.
- Δυσκολεύονται να αντιληφθούν ομόηχες λέξεις.
- Η χρήση γραμμάτων σε λέξεις ίδιου ήχου είναι λανθασμένη(αυτή, αφτί).
- Αντικαθιστούν τα διψήφια σύμφωνα που μοιάζουν μεταξύ τους.
- Αφήνουν μεγάλες αποστάσεις ανάμεσα στις λέξεις ή κολλάνε τα γράμματα μεταξύ τους. Κάνουν επανάληψη ίδιων λέξεων.

Τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες χαρακτηρίζονται από:

Χαμηλή αυτοεκτίμηση, **υψηλά** επίπεδα άγχους, **απόρριψη** από τους συνομηλίκους τους, **δυσκολίες** συγκέντρωσης, **δυσκολία** μνήμης, **έλλειψη** οργάνωσης.

Αγαπητοί γονείς, με αφορμή την περίοδο των εγγραφών στα νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια απαιτήστε το καλύτερο σχολικό και μαθησιακό περιβάλλον για τα παιδιά σας.

Μέχρι σήμερα η καλύτερη λειτουργία των Τμημάτων Ένταξης είναι **στα νηπιαγωγεία** όπου ειδική/ός παιδαγωγός είναι μέσα στην σχολική τάξη και δουλεύει παράλληλα με το μαθητή/τρια μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης.

Στα δημοτικά σχολεία ο/η ειδικός/η παιδαγωγός είναι εκτός τάξης και εξυπηρετεί μαθητές όλων των τμημάτων του σχολείου. Όταν υπάρχουν και εκπαιδευτικοί παράλληλης στήριξης μαθητών είναι πιο αποτελεσματική η βοήθεια προς τους μαθητές, δυστυχώς όμως παρά τις προσπάθειες των τελευταίων ετών υπάρχουν ακόμη μεγάλες ανάγκες.

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση τα Τμήματα Ένταξης είναι σχεδόν ανύπαρκτα σε όλη τη χώρα και οι παράλληλες στηρίξεις μαθητών λιγότερες από ότι στην πρωτοβάθμια.

Για την πρόταση ίδρυσης Τμήματος Ένταξης σε μια σχολική μονάδα από φέτος, πρέπει να ληφθούν υπόψη:

1. Η πλήρης αξιοποίηση των ήδη ιδρυμένων Τμημάτων Ένταξης που λειτουργούν σε σχολικές μονάδες συστεγαζόμενες ή πλησίον της προτεινόμενης για ίδρυση νέου τμήματος ένταξης,

2. Ο αριθμός των μαθητών με διαγνωσμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για τους οποίους έχει προταθεί υποστήριξη από τμήμα ένταξης από το οικείο Κ.Ε.Σ.Υ. ή από εγκεκριμένο ιατροπαιδαγωγικό κέντρο.

Η διαδικασία υποβολής αιτημάτων για ίδρυση Τμημάτων Ένταξης υλοποιείται ως εξής :

A. Οι Διευθυντές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αφού εξασφαλίσουν:

α) από τους Δ/ντες των σχολικών μονάδων αρμοδιότητάς τους, βεβαίωση για:

1. τον αριθμό των μαθητών που διαθέτουν γνωμάτευση και εισήγηση για στήριξη από Τμήμα Ένταξης από Κ.Ε.Σ.Υ.,

2. τον αριθμό των μαθητών που διαθέτουν γνωμάτευση και εισήγηση για στήριξη από Τμήμα Ένταξης από εγκεκριμένο ιατροπαιδαγωγικό κέντρο και

3. ύπαρξη κατάλληλου χώρου για τη λειτουργία του Τμήματος Ένταξης, και

β) την πρόταση των οικείων Κ.Ε.Σ.Υ., σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 34 του ν. 3699/2008, για τον αριθμό των μαθητών οι οποίοι χρήζουν εκπαιδευτικής υποστήριξης από Τμήμα Ένταξης σύμφωνα με τις εκδοθείσες εκθέσεις αξιολόγησης-γνωματεύσεις, ανά προτεινόμενη σχολική μονάδα, συντάσσουν πλήρως τεκμηριωμένη πρόταση – εισήγηση μέχρι 28-03-2019 η οποία θα καταχωριστεί στο Πληροφοριακό Σύστημα Myschool προσδιορίζοντας :

1. την ονομασία της σχολικής μονάδας στην οποία προτείνεται η ίδρυση του Τμήματος Ένταξης

2. τον αριθμό των μαθητών για το προτεινόμενο για ίδρυση Τ.Ε. και

3. την δυνατότητα στέγασης αυτού.

Στη συνέχεια αποστέλλουν άμεσα εγγράφως προς τους Δήμους την πρότασή τους (όπως αυτή καταχωρίστηκε στο Myschool, σχολικό πληροφοριακό σύστημα) συμπεριλαμβάνοντας όλα τα παραπάνω προκειμένου να ζητήσουν την γνωμοδότηση των Δημοτικών Συμβουλίων, σύμφωνα με το άρθρο 59 του ν.3966/2011 (Α'118). Το σχετικό έγγραφο κοινοποιείται στη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης -Τμήμα Β, του ΥΠ.Π.Ε.Θ., στην ηλεκτρονική διεύθυνση: deae2(ΣΤΟ) minedu.gov.gr

Αφού συγκεντρώσουν τις γνωμοδοτήσεις των Δημοτικών Συμβουλίων και εκδοθούν και οι βεβαιώσεις: α) ανάληψης δαπάνης λειτουργικών εξόδων από τις οικείες Σχολικές Επιτροπές και β) δέσμευσης οικονομικών πιστώσεων από τις οικονομικές υπηρεσίες των οικείων Δήμων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4270/2014 (Α΄/143) και του άρθρου 2 του Π.Δ.80/2016 (Α΄/145), θα τις καταχωρίσουν στην εφαρμογή του Πληροφοριακού Συστήματος Myschool και θα έπρεπε να τις διαβιβάσουν στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης μέχρι 02-05-2019 και στη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης -Τμήμα Β, του ΥΠ.Π.Ε.Θ. στην ηλεκτρονική διεύθυνση: deae2(ΣΤΟ)minedu.gov.gr .

Επισήμανση:

Οι Βεβαιώσεις ανάληψης δαπάνης για τα λειτουργικά έξοδα των προτεινομένων προς ίδρυση Τμημάτων Ένταξης θα πρέπει να εκδοθούν από την αρμόδια κατά περίπτωση Ενιαία Σχολική Επιτροπή Α/θμιας ή Β/θμιας Εκπ/σης.

Στη βεβαίωση θα αναφέρεται το απαιτούμενο ποσό από 01-09-2019 έως και 31-12-2019 και το απαιτούμενο (κατά προσέγγιση) ετήσιο ποσό για κάθε επόμενο έτος, καθώς και ότι υπάρχει δέσμευση των απαραίτητων πιστώσεων.

Οι Βεβαιώσεις δέσμευσης οικονομικών πιστώσεων για τα λειτουργικά έξοδα των προτεινόμενων προς ίδρυση τμημάτων θα πρέπει να εκδοθούν από την Οικονομική Υπηρεσία του αρμόδιου Δήμου.

Όπως διαβάσατε και παραπάνω για την υποστήριξη των Τμημάτων Ένταξης είναι **αποκλειστικά υπεύθυνες οι Σχολικές Επιτροπές των Δήμων** για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών και κτηριακών υποδομών και είναι φανερό ότι εξαρτάται από την πολιτική που θα επακολουθήσει η διοίκηση κάθε δήμου.

Προτεραιότητα και στο Δήμο Αχαρνών πρέπει να είναι η ίδρυση Τμημάτων Ένταξης σε όλες τις σχολικές μονάδες, εξασφαλίζοντας κάλυψη με εκπαιδευτική παρέμβαση και με εξατομικευμένα προγράμματα στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Βιβλιογραφία:

- www.minedu.gov.gr
- <http://www.opengov.gr/ypepth/?p=2162>
- Πρόγραμμα ετήσιας εξειδίκευσης στην ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, του Ε.Κ.Π.Α
- Παλάντζα Μαρία – Λογοθεραπεύτρια (Α.Τ.Ε.Ι Ηπείρου)

Σας ευχαριστώ

Γιώργος Τασίκας,

Προϊστάμενος του 12^{ου} Νηπιαγωγείου Αχαρνών, με εξειδίκευση στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση.